

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ו, 2016
מספר השאלון: 712,069201

פסיכולוגיה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(25×2)	—	50 נקודות
פרק שני	—	(10×5)	—	50 נקודות
סה"כ	—		—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: כתוב בתמציתיות ובדייקנות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (50 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 25 נקודות)

1. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.
רשות עירונית מעוניינת ללמד את התושבים להפריד בין פסולת ביתית יבשה ובין פסולת ביתית רטובה ולמחזר את הפסולת. כדי לעודד את התושבים לנהוג כך, הוצע להעניק פרס קטן, למשל עציץ, לכל בית אב שיפריד פסולת. הצעה אחרת הייתה להקרין בבתי הספר סרטון שיסביר מדוע חשוב למחזר את הפסולת הביתית, ואיך לטפל בה.

- א. הרשות העירונית מעוניינת שהתושבים ילמדו את החשיבות של מחזור פסולת ביתית ויאמצו עמדה התומכת בכך. הדגם שני מאפיינים של העמדה הזאת. (12 נקודות)
- ב. בחר בהצעה אחת משתי ההצעות שהועלו בקטע, והסבר אותה באמצעות אחת מתאוריות הלמידה שלמדת, ובאמצעות מושג רלוונטי אחד מן התאוריה הזאת. הדגם את תהליך הלמידה על פי ההצעה שבחרת להסביר. (13 נקודות)

2. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.
פסיכולוג ערך תצפית בילדים בני חמש בגן הילדים. הוא מצא שאחד המשחקים האהובים על הילדים הוא "פינת הממציא". במשחק זה אפשר לפרק כלים ישנים ולהרכיב מהם חפצים חדשים. במהלך המשחק הפגינו הילדים יכולת לחשוב, לתכנן ולבצע תהליכים של פירוק והרכבה.

- א. הסבר מהי התנהגות גלויה ומהי התנהגות סמויה. הדגם מן הקטע כל אחת מהן. (10 נקודות)
- ב. ציין והסבר את הקונפליקט ההתפתחותי המאפיין שלב זה לפי אריקסון. הדגם כיצד המשחק של פירוק והרכבה יכול לתרום להתמודדות עם הקונפליקט. (15 נקודות)

3.

קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.

מהגרים מסוריה המגיעים לאירופה נתקלים לא אחת במקומיים המתנגדים שהמהגרים ייכנסו לארצם. יש מתנגדים הטוענים שהמהגרים יכבידו על המדינה מבחינה כלכלית, אחרים חוששים שהתרבות של המהגרים תשתלט על התרבות המקומית.

א.

תאר שתי סיבות הגורמות להיווצרות דעות קדומות. הדגם אחת מן הסיבות שתיארת

באמצעות המידע שבקטע. (15 נקודות)

ב.

הסבר שני סוגים של סכמות, והדגם אחד מן הסוגים באמצעות המידע שבקטע.

(10 נקודות)

4.

קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.

תלמידיה של רונית הציעו לה ליצור קבוצת וואטסאפ (WhatsApp) שתאפשר להעביר במהירות מסרים לתלמידי הכיתה. התלמידים סיפרו לה שהמורים האחרים מחוברים לאפליקציה זו כבר זמן רב ומשתמשים בה לצורכי לימודים. בעיני התלמידים מורים אלה נחשבים למתקדמים מבחינה טכנולוגית. רונית מהססת משום שאינה שולטת ביישומי מחשב.

א.

האם לדעתך תקבל רונית את הצעת התלמידים בעקבות המידע שהם מסרו לה? נמק

והסבר את תשובתך באמצעות תופעת ה"קונפורמיות". (13 נקודות)

ב.

הצג את מודל האינטראקציה, והסבר באמצעותו מדוע מורים אחדים חווים לחץ כאשר הם

צריכים להשתמש ביישומי מחשב חדשים, ואילו מורים אחרים אינם חווים לחץ במצב זה.

(12 נקודות)

המשך בעמוד 4 ◀

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מן השאלות 5-14 (לכל שאלה – 10 נקודות)

5. תאר את מהלך המחקר של פרידמן ופרייזר על שיטת "הרגל בדלת", וציין את תוצאות המחקר ומסקנותיו.
6. תאר את השלב הפאלי בהתפתחות של הילד לפי פרויד, והסבר כיצד הילד מתמודד עם הקונפליקט המתעורר בשלב הזה.
7. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.
חוקרים מצאו כי צרעות עפות אל מקור של צוף מתוק. בשלב הראשון של הניסוי נתנו החוקרים לצרעות רעבות להריח חומר נפץ ומיד חשפו אותן לריח של סוכר. בשלב השני שמו את הצרעות בתוך גליל שקוף בסביבה שיש בה חומרי נפץ, ואין בה סוכר. הצרעות עפו לכיוון של חומרי הנפץ.

הסבר באמצעות התניה קלסית את תהליך הלמידה שהתרחש אצל הצרעות. בתשובתך השתמש במונחים רלוונטיים מתאוריה זו.
8. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.
בעיתונות דווח על מספר גדול של תינוקות שנולדו עם בעיות התפתחות. כשבדקו מהו הגורם לבעיות אלו נמצא שהן מיוחסות לנגיף הנקרא "זיקה", העלול לפגוע בנשים הרות. אזרחים רבים קראו לרשויות לרסס מקורות מים שיש בהם מצבור של יתושים.

ציין ארבע מטרות של הפסיכולוגיה, והדגם שתיים מהן על סמך האירוע המתואר בקטע.
9. נטלי סובלת מחרדת בחינות. תאר את מודל התגובות על לחץ, וציין שלושה תחומים שונים של תגובות שהמודל עוסק בו. הדגם תגובה אפשרית אחת מכל תחום, שמעידה על חרדת בחינות.
10. לפי תאוריית הייחוס התלת-ממדית של קלי, אנשים משתמשים בשלושה מדדים כדי לקבוע אם הסיבה לניצחון היא פנימית או חיצונית. ציין מה הם המדדים, והדגם אותם בנוגע לקבוצת כדורסל שמנצחת בגמר. מתי תיחשב הסיבה לניצחון לסיבה פנימית, ומתי תיחשב לסיבה חיצונית?

11. יש הטוענים כי אם היו המורים לובשים מדים רשמיים עם תג המציג את שמם, תפקידם ומומחיותם, הייתה מידת הציות של התלמידים משתפרת מאוד.
- הצג נימוק אחד מסוג ראיה, שתומך בטענה זו.
12. דני התקשה לענות על השאלות בבחינה במתמטיקה. בתום הבחינה הוא רץ לחדר הכושר והתאמן בחבטות בשק האגרוף. המאמן אמר שדני משתמש במנגנון הגנה.
- הסבר שני מאפיינים של שימוש במנגנון הגנה לפי פרויד. באיזה מנגנון הגנה השתמש דני? נמק את תשובתך.
13. לילך לומדת במגמת מחול וחושבת שהיא רקדנית מצטיינת. היא ביקשה מרשויות הצבא אישור לרקוד גם בזמן השירות הצבאי שלה. הצבא דחה את בקשתה, ובעקבות כך הרגישה לילך חרדה קשה.
- תאר שני מצבים המעוררים איום וחרדה לפי רוג'רס. ציין איזה מהם מסביר את מצבה הרגשי של לילך.
14. המכונית של דפנה נעצרה בשל תקר בגלגל. דפנה ציפתה שנהגים שחלפו על פניה יושיטו לה עזרה, אבל איש לא עצר כדי לעזור לה.
- מהי התופעה הפסיכולוגית המתוארת? הצג שני גורמים אפשריים לאירוע המתואר בפתיח, והסבר באמצעותם מדוע איש לא עזר לדפנה.

בהצלחה!